

## Tüzérségi főlényünk okai.

— Hősi tűzérségi küzdelem Homonnánál es Sabácnál. —

Bécs, február 13. Aug. elején abban a meggyőződésben szálltunk hadba, hogy az orosz tűzérség nem sokat ér. Már csak azért sem, mivel a tűzérségnek intelligens altisztekre van szüksége — és ezeket Oroszország honnan vegye? Másrészt pedig a mandzsuriai hadi tapasztalatokra gondolva, az orosz gyalogságot gondoltuk bizonyos fokig főlényesebbnek.

Ázonban már a háboru első ütközeteiben — *Krasznik, Komarov, Lemberg* — csapataink két megdöbbenő dolgot észleltek: az orosz gyalogság rosszul lőtt, ami azóta sajnos itt-ott megváltozott, mert az ellenség egyes csapattestei azóta alaposan begyakorolták magukat a lövésbe, az orosz tűzérség pedig kitünően bizonyult. Eleinte ezt annak tulajdonították, hogy az oroszok a békében lefolytatott hadgyakorlatok révén az orosz földön, a határszélen pontosan ismerték a távolságokat és a terepet. Végre azonban meggyőződöttünk arról, hogy az ellenséges ütegek mindenütt kitünően lőnek. Hogy az oroszok sokkal több üteget tudtak a harcban állítani, mint mi, azt hagyjuk egyelőre tekinteten kívüli.

Shrapnelljeik briliánsul voltak beigazítva és tempirozva. „Az első lövés már mindig találta”, hallottuk naponta mondani. Ez öntudatlan tulozás volt. Embereink az ütközet izgalmában nem vették észre az ellenség tulközeli, vagy tultávoli lövéseit. Ázonban bizonyos, hogy az orosz tűzérségi tűz figyelemreméltó, elvitathatatlan főlényével állottunk szemben. Ép oly figyelemreméltó és elvitathatatlan ázonban most, hogy az orosz tűzerek a harcmezőn való főlényüket már elvesztették. Munkájuk mennyisége és minősége sülyedt, míg a mi tűzérségünk nap-nap mellett mutat haladást ugy tapasztalatban, mint sikerben.

Általános és ellenmondás nélkül nyer megerősítést az a tény, hogy az orosz tűzérség főlénye oda van, csak abban térnek el a vélemények, mikor kezdődött ez a különös változás a mi tűzérségünk javára?

Némelyek szerint a tél kezdete óta. Ez megérthető és elfogadható, sőt algebrai formulára is hozható. A harctér mindenütt méteres hóval volt borítva. Az ellenség nehezen tudott mozogni ágyúival, még nehezebben löszeroszlopaival. A gránátok hatása pedig csak esetleges teljes találatokra szorítkozott. A gránátlövedékek fele — amely a cél előtt esett le, — csak havat és földet szórt fel, egyébként pedig hatástalan. Ugyanez áll a shrapnelltüzre is. A sáros talaj miatt a tűzérségi tűz kevésbé volt érezhető, s így kevésbé volt tapasztalható annak főlénye, ha ez egyáltalán még meg volt.

Dehát már nem is volt meg. A *San* melletti ütközet utolsó napjaiban már csodálatot keltett, hogy az oroszok takarékosabban és rosszabbul lőttek és ezt elsősorban a municiószállítás nehézségeinek tudták be. Azóta ázonban meggyőződöttünk arról, hogy az orosz ágyucsövekben van a hiba. Nem elég tartósak és gyorsan elhasználnak. És mivel pótolhatatlanok, végül is fölülkerekedett a mi tűzérségünk.

A mi bronzcsöviünknek meglehetnek a maga gyöngéi, de nem fogja a rozsdá, szivós és ezért csaknem elpusztíthatatlan. Tüzereink dicsérik és dicsérik célzókészülékeinket, távcsöveinket, gyutacsainkat, nyergeinket, löszerszámainkat, mozgókonyháinkat s rajkályháinkat.

Telefonanyagunkról és szerkocsijainkról megoszolnak a vélemények. Telefondrótuk (1896-os minta) nem sokat ér, három nap alatt vége és örüllünk, ha egy orosz tekerestet és felszerelést zsákmányolhatunk. A szerkocsink pedig tulnehéz, megfigyelő létránk — a harctéren legalább — semmitérő. Ez utóbbiért ázonban azzal vigasztalják magukat tüzereink, hogy „hiszen akadnak olyan szép fák!”

Sokat, nagyon sokat tanultunk. Most tudjuk, hogy nincs vágatás az állásba, ahogy a háboru előtt gyakoroltuk és hogy a felkészülés (Abprotzen) után rögtön nem eshetnek az első lövések. Most a parancsnokok esti szürkületkor előrelépőznek, kikeresik az állást, megjelölik, éjjel a legénység és hajnalban egyenként és a lóról leszállt legénység feltűnés nélkül vontatja nem egyszer köteleken húzza az ágyukat a fedezőbe. Ázután a kapitány elvégzi az irányítókori feladatot és csak két-három óra múlva hangzik el az első lövés. Az indirekt lövés lett a szabály, mert az ellenség el van rejtőzve és lesz idő, amikor már nem lesz lovagló tűzérség, de annál több a nagy és legnagyobb kaliber. Az ágyuk ideje lejárt, helyükbe a tarackok és mozsarak lépnek. Csak az utóbbiakkal lehet az ellenséget lövészárkáiból kipörkölni.

Ugyanezeket tapasztaltuk Szerbiában is, csak hogy a szerbek municiója rosszabb, mint az oroszoké.

\* \* \*

Most pedig emlékezzünk meg tűzérségünk legalább két hőstettéről.

Az első *Sabác* előtt játszódott le. Onnan két út vezetett északnyugatra: az egyik *Prieinovicen* át a *Szávához*, a másik a *Drinához*. A 10. tűzérezred két ütege állott augusztus 17. e két út között és velük együtt a *jitschimi* és *komotai* gyalogság azzal a feladattal, hogy két szerb hadosztályt lekösenek.

Gyalogságunkat vissza kellett vonnunk. *Terstyánszky* lovagssági tábornok a két üteget azt a parancsot küldte, hogy másnak dél előtt 11 óráig megmaradjon állásában. Tüzérség, csaknem egymagára — át nem tekinthető terepen!

1200 irányzékal lőttek ellenséges gyalogságra. Teleszórták lövegeikkel az erdőt és a magaslatokat, mivel a szerb ágyuk észrevételnek maradtak és minduntalan állást változtattak. Este éjjeli lövésre tetek előkészületeket és folyton K-tempirozásu shrapnelllel lőttek. Ez ugyszólván az ellenséggel való kezütését jelent, mert az ilyen shrapnelllek 5—10 méterrel az ágyucsó előtt robbannak szét.

Reggelig, sőt késő délelőttig szüntelenül így kellett harcolni. 11 órakor megjelent a 3. számú bosnyák-hercegovinai gyalogezred. Ezzel egy csapásra megváltozott a szorongatott helyzet. Gyalogosaink felfejlődtek és egy lövés nélkül — ez nem frázis, mondják szemtanuk — egészen ugy mint a gyakorlóterem, 500 lépésig közelítették meg a szerbeket. És akkor rohamra mentek. Egyetlenegy lövés leadása nélkül.

Az ütegektől távesövön át nézték, mint nyomultak be a mi bosnyákjaink a szerb árkokba. Egyesek szuronyra kapták ellenfeleiket és formálisan a levegőbe hajították, mások lekapsolták szuronyaikat a puskáról,

amelyet maguk mögé dobtak és a esupaszuromnyal estek neki a szerbeknek.

Miután így kiverték a szerbeket, néhány tűzértisztünk odalovagolt az ütközet színhelyére. Tizenkét helyen találtak előre elkészített tűzérségi állásokat, amelyekben pillanatról-pillanatra változtatták a szerb tűzerek pozíciójukat. A szerb ütegek előtt a kukoricásban és mögöttük egy bükkerdőskeben rakásszámra feküdtek a szerb hullák. Tüzereink munkája.

A lövészárkok pedig, ahol a bosnyákok dolgoztak, megteltek vérrel.

\* \* \*

Egy fejezet a *komarovi* ütközetből:

Augusztus 28. a 26. számú honvéd tarackdivízió *Schrey* őrnagy alatt *Drabovánál*, öt kilométernyire délnyugatra *Komarovtól*, állott készenlétben. Este 7 órakor parancsot kapott, hogy a *leitmeritzi* honvéd dandárral — *Güssmann* vezérőrnagy — *Komarov* felé kezdje meg a menetelést.

Mély, csillagfényes éjszaka. Átvonultak *Janovkán*, egy végnélküli falun, ázután egy mély uton az erdő felé. Egy sebesült tiszt jött velük szembe és kérve kérte a tábornokot, hogy ne menjen tovább, mert az erdő tele van oroszokkal. Miután ez a jelentés beigazolódtott, állást foglaltak *Janovka* kijáratánál az ut mindkét oldalán. A lovakat nem fogták ki, nyílt mezőn éjszakáztak.

Hajnalban előkészültek az előnyomulásra. A tarackdivíziónak a *Komarov*-felé vezető úttól keletre, szorosban *Janovka* mentén kellett felállania, ezt ugy csinálták, hogy a tarackokat az udvarokon és kerteken keresztül egyenként vitték állásaikba. A 2. számú üteg a falu nyugati szélén, a csoportnak körülbelül a bal szárnyán, az 1. számú üteg pedig néhány száz lépéssel arrébb keletre állott fel. A gyalogság megszállotta a falu északi szélét és a közvetlenül előtte fekvő magaslatot. A front előtti mélyedésben 600 méternyire volt az edró. Mikor fölkel a nap, a gyalogsági pionirok ép a harcban álló szélalmot bontották le, mivel az ellenségnek tulságosan jó célt nyújtott.

Eben a pillanatban jöttek az ellenség fölől az első shrapnelllek és újabbak követték az elsőket: az 1. számú ütegünknek és a *Janovka* mögött álló ágyutaligáinknak szóltak.

Mialatt tarackjaink fölverték az ellenséges tűzérséggel a párba, a honvédség elül az erdőben igyekezett tért nyerni. Sajnos, hasztalanul. Az oroszok sok századdal és gépfegyverrel állottak lesen és folyton visszaüttek gyalogságunkat.

A komarovi harcteret az orosz tűzérség ugyancsak ismerte, hisz lö- és gyakorlótere volt az. Tüze borzasztóan elárasztotta tehát 1. számú ütegünket, néhány pillanat múlva *Eisner* kapitánynak két tüzére elesett, két tisztje és tizennyolek tüzére súlyosan megsebesült, felderítő tisztje a lábába kapott lövést, leesett a megfigyelő létráról és betörte egy bordáját. Az ágyutaligáknál még borzasztóbb volt a helyzet. Az üteget egy időre ki kellett vonni a harcából.

A front előtt az erdőben velótrázóan dörogték az orosz gránátok. Gyalogságunk ismét a falu előtti magaslaton helyezkedett el. Az ellenség jelt adott, hogy tüzet most a nyugati szárnyra ontsa. Ázonban 2. számú ütegünk szerencsésebb volt: az oroszok maguk maszkírozták el céljukat, mert a homokos talajt rövidlövésükkel valóóságos tornadová kavarták föl. A leitmeritzi tüzerek precízül dolgoztak, mindazáltal tarthatatlanná vált a helyzet. Három tarack már künn volt az ál-

Vendéglőben

KÁVÉHÁZBAN

Fűszerkereskedésben

Csemegeüzletben

MINDENÜTT KÉRJEN HATÁROZOTTAN

# SZT. ISTVÁN

## duplamalátasört.

Csak ez az eredeti, a valódi!!!

ÓVAKODJÉK

az UTÁNZATOKTÓL!!